



МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
(Мінфін)

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 206-59-47, 206-59-48, факс 425-90-26
E-mail: inform@minfin.gov.ua Код ЄДРПОУ 00013480

29.12.2017 № 11110-11-5/37042
На № _____ від _____

**Міністерство економічного розвитку і
торгівлі України**

Державна фіскальна служба України

**Державна казначейська служба
України**

Державна регуляторна служба України

Щодо розгляду законопроекту

За результатами засідань робочої групи при Міністерстві фінансів України з питань запровадження нових технологій у сфері застосування реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО), в тому числі запровадження цифрових РРО, підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо створення умов для дистанційної торгівлі та детінізації розрахунків в сфері торгівлі і послуг».

Просимо розглянути і погодити вказаний законопроект в 10-денний строк.

Додатки: на 25 арк. в 1 прим.

Державний секретар

Є. КАПІНУС

292314 *



ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» щодо створення умов для дистанційної торгівлі та детінізації розрахунків в сфері торгівлі і послуг

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

І. Внести до Податкового кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № № 13-17, ст. 112) такі зміни:

1. Пункт 14.1 статті 14 доповнити підпунктами 14.1.272 та 14.1.273 такого змісту:

«14.1.272. компенсація частини суми штрафних (фінансових) санкцій – це грошові кошти, що перераховуються покупцям (споживачам) за рахунок сплачених штрафних (фінансових) санкцій, застосованих контролюючими органами за наслідками перевірки, проведеної за скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій;

14.1.273. система обліку даних реєстраторів розрахункових операцій (далі – СОД РРО) – інформаційна система, доступ до якої для користувачів – покупців (споживачів) забезпечується через електронний кабінет, призначена для:

збору та використання даних реєстраторів розрахункових операцій (в тому числі електронних копій розрахункових документів та фіскальних звітних чеків, створених реєстраторами розрахункових операцій);

перевірки справжності та достовірності розрахункових документів та/або заповнення та подання скарг щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій (зокрема, щодо непроведення розрахункових операцій через реєстратори розрахункових операцій; незастосування реєстратора розрахункових операцій; нероздрукування відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції; відповідність отриманого розрахункового документа даним системи обліку даних реєстраторів розрахункових операцій) у випадку, якщо вартість товарів (робіт, послуг), які є предметом скарги, становить понад 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на день їх отримання покупцем (споживачем),

отримання інформації щодо стану розгляду скарги покупця (споживача), про застосовані штрафні (фінансові) санкції за наслідками розгляду скарги або про причини їх незастосування контролюючим органом, про зарахування сум штрафних (фінансових) санкцій до бюджету, про стан виконання висновку про компенсацію частини суми штрафних (фінансових) санкцій за скаргою покупця (споживача) в обсягах та в порядку, встановлених законодавством.

Порядок функціонування СОД РРО визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.».

2. У підпункті 19¹.1.34 пункту 19¹.1 статті 19¹ після слів «контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи» доповнити словами «, а також забезпечують надання до органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, висновку про компенсацію визначеної законодавством частини суми штрафних (фінансових) санкцій, сплачених на підставі рішень, прийнятих за наслідками перевірок за скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій;»;

3. У статті 43:

1) у назві статті слова «грошових зобов'язань та пені» замінити словами «грошових зобов'язань і пені та перерахування компенсації частини суми штрафних (фінансових) санкцій на користь покупців (споживачів)»;

2) пункт 43.5 викласти у такій редакції:

«43.5. Контролюючий орган не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення двадцятиденного строку з дня подання платником податків заяви готує висновок про повернення відповідних сум коштів з відповідного бюджету та подає його для виконання відповідному органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів.

Для здійснення грошової компенсації частини штрафних (фінансових) санкцій на користь покупця (споживача), відповідний контролюючий орган протягом п'яти робочих днів з дня зарахування до бюджету штрафних (фінансових) санкцій, застосованих до платника податків за порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій, готує висновок та подає його для виконання відповідному органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів.

На підставі отриманого висновку орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, протягом п'яти робочих днів здійснює повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань та пені платникам податків, а також перераховує на користь відповідного покупця (споживача) компенсацію частини суми штрафних (фінансових) санкцій у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Контролюючий орган несе відповідальність згідно із законом за несвоєчасність передачі органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, для виконання висновку про повернення відповідних сум коштів та про перерахування компенсації частини суми штрафних (фінансових) санкцій покупцям (споживачам) з відповідного бюджету.»;

3) у пункті 43.6 після слів «платникам податків» доповнити словами «та перерахування компенсації частини суми штрафних (фінансових) санкцій покупцям (споживачам)»;

4. У пункті 72.1 статті 72:

1) підпункт 72.1.1.4 підпункту 72.1.1 викласти у такій редакції:

«72.1.1.4. про застосування реєстраторів розрахункових операцій, в тому числі електронні копії розрахункових документів та фіскальних звітних чеків, поданих до контролюючих органів. Для цілей цього підпункту терміни використовуються у значеннях, наведених у Законі України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»;»;

2) у підпункті 72.1.6 після слів «в установленому законом порядку» доповнити словами «, а також інформація, наведена в скарзі покупця (споживача) щодо порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій.»;

5. Після абзацу сьомого пункт 73.3 статті 73 доповнити абзацом восьмим такого змісту:

«1⁻¹) отримано скаргу покупця (споживача) щодо порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій. Письмовий запит до платника податків, направлений у зв'язку з отриманням скарги покупця (споживача), повинен стосуватись виключно предмету такої скарги.»;

6. У підпункті 75.1.1 пункту 75.1 статті 75:

1) в абзаці першому слова «а також даних Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального.» замінити словами «даних Єдиного реєстру акцизних накладних, даних системи електронного адміністрування реалізації пального та даних системи обліку відомостей щодо операцій, проведених з використанням реєстраторів розрахункових операцій.»;

2) в абзаці другому слово «(розрахунків)» замінити словами «(розрахунків, обов'язкової звітності про використання реєстраторів розрахункових операцій)»;

7. У статті 80:

1) у пункті 80.2:

у підпункті 80.2.3 слова «письмового звернення» замінити словом «скарги»;

доповнити підпунктом 80.2.8 такого змісту:

«80.2.8. неподання платником податків чи його представником інформації та її документального підтвердження у відповідь на запит контролюючого органу, який був направлений з підстав отримання скарги покупця (споживача) щодо порушення таким платником податків встановленого порядку проведення

розрахункових операцій або якщо за результатами аналізу інформації, викладеної у такій скарзі, а також інформації та документів, наданих платником податків, виявлено факти, які свідчать про можливі порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій з боку такого платника»;

2) доповнити пунктом 80.3¹ такого змісту:

«80.3¹. Предметом фактичної перевірки, що призначається та проводиться з підстав, визначених підпунктом 80.2.8 пункту 80.2. цієї статті, є дотримання платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій.

Керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу разом з оформленням наказу про проведення фактичної перевірки має право направити покупцю (споживачу) рекомендованим листом, за допомогою засобів електронного чи телефонного зв'язку запрошення для участі в проведенні такої перевірки в якості спостерігача з правом надавати пояснення щодо обставин, викладених в його скарзі.»;

8. Пункт 102.1 статті 102 доповнити абзацом третім такого змісту:

«Контролюючий орган має право провести фактичну перевірку дотримання платником податків законодавства щодо здійснення розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності патентів, ліцензій та інших документів, контроль за наявністю яких покладено на контролюючі органи, за період не більше 1095 днів до дати початку проведення такої перевірки, визначеної відповідно до цього Кодексу.»;

9. Пункт 113.3 статті 113 доповнити абзацом третім такого змісту:

«Частина суми штрафних (фінансових) санкцій, сплачених за наслідками перевірки, проведеної за скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій, підлягає перерахуванню покупцю (споживачу), яким була подана скарга, в порядку, встановленому законом.»;

10. Пункт 165.1 статті 165 доповнити підпунктом 165.1.60 такого змісту:

«165.1.60. кошти, які були перераховані органом, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, на банківський рахунок покупця (споживача) як компенсація частини суми штрафних (фінансових) санкцій, сплачених платником податків (продавцем) внаслідок порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій.»;

II. Внести до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 38, ст. 315 із наступними змінами) такі зміни:

1. У преамбулі Закону після слів «які здійснюють» доповнити словами «(чи зобов'язані здійснювати)»;

2. У статті 2:

1) абзац четвертий викласти у такій редакції:

«розрахункова операція - це: приймання від покупця готівкових коштів, приймання в якості оплати коштів за допомогою електронних платіжних засобів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), в тому числі в рахунок повної чи часткової попередньої оплати товарів (послуг) або в рахунок погашення вартості товарів (послуг), реалізованих покупцю з відстроченням чи з розстроченням платежу, видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування для розрахунку за реалізовані товари (послуги) електронних платіжних засобів незалежно від місця та способу реалізації товарів (послуг) - оформлення відповідного розрахункового документа щодо повної або часткової оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця; прийом від покупців (споживачів) коштів для подальшого переказу, в тому числі з використанням програмно-технічних комплексів самообслуговування; прийом та виплата коштів при здійсненні операцій купівлі-продажу іноземної готівкової валюти; при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської одиниці продавця - фіксація передачі товарів з господарської одиниці продавця з ознакою «відстрочення платежу» чи «часткова оплата» в залежності від умов правочину з покупцем, а також фіксація отримання продавцем від покупця готівкових коштів; при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою їх іншим суб'єктом господарювання та проведенням розрахунків через фінансову установу за наявності відповідної угоди між продавцем товарів та фінансовою установою - фіксація передачі товарів з господарської одиниці продавця з ознакою «оплата фінансовій установі»;»

2) абзац сімнадцятий викласти у такій редакції:

«розрахунковий документ - документ встановленої форми та змісту (касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, проїзний документ тощо), що підтверджує факт проведення розрахункової операції, надрукований у випадках, передбачених цим Законом, і зареєстрований у встановленому порядку реєстратором розрахункових операцій або заповнений вручну;»

3) абзац двадцятий викласти у такій редакції:

«фінансова санкція - грошова сума, що стягується за порушення вимог цього Закону з суб'єктів господарювання до відповідного бюджету;»

4) доповнити абзацами такого змісту:

«електронна копія розрахункового документу - ідентична копія (у формі електронних даних) розрахункового документу, який створений та надрукований реєстратором розрахункових операцій та міститься на контрольній стрічці в пам'яті реєстраторів розрахункових операцій або в пам'яті модемів, які до

них приєднані, що може бути використана контролюючими органами в якості податкової інформації та під час проведення перевірок платників податків;

електронна копія фіскального звітного чеку - ідентична копія (у формі електронних даних) фіскального звітного чеку, який створений та надрукований реєстратором розрахункових операцій, що може бути використана контролюючими органами в якості податкової інформації та під час проведення перевірок платників податків;

термін «система обліку даних реєстраторів розрахункових операцій» для цілей цього Закону вживається у значенні, наведеному в Податковому кодексі України.».

3. У статті 3:

1) абзац перший викласти у такій редакції:

«Стаття 3. Суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням електронних платіжних засобів, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, в тому числі дистанційним способом, а також операції з приймання готівки для подальшого її переказу зобов'язані:»

2) пункт 1 викласти у такій редакції:

«1) проводити розрахункові операції на повну суму вартості товарів (наданих послуг) або на частину фактично оплаченої покупцем вартості товарів (наданих послуг) в разі здійснення часткових розрахунків чи на повну суму прийнятих для подальшого переказу готівкових коштів через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок;»;

3) доповнити пунктами 1⁻¹) та 1⁻²) такого змісту:

«1⁻¹) при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської одиниці продавця - проводити розрахункові операції з ознакою «відстрочення платежу» (при оплаті повної суми вартості товару) чи з ознакою «часткова оплата» (при оплаті частини вартості товару) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій та переданням таких розрахункових документів покупцю засобами продавця, а за фактом отримання продавцем від покупця готівкових коштів чи оплати покупцем за допомогою електронних платіжних засобів - проводити розрахункові операції на повну суму отриманих від покупця коштів через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний

режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів та направленням їх копій на адресу електронної пошти покупця (у випадку її надання продавцю при укладенні правочину) та/або на номер мобільного телефону за допомогою SMS-повідомлень та/або розміщення в особистому кабінеті на сайті продавця;

1⁻²) при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою їх іншим суб'єктом господарювання та проведенням розрахунків через фінансову установу за наявності відповідної угоди між продавцем товарів та фінансовою установою - проводити розрахункові операції через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій з ознакою «оплата фінансовій установі»;

4) пункт 2 викласти у такій редакції:

«2) при здійсненні продажу товарів (послуг) видавати покупцю (споживачу), особі, яка повертає товар чи відмовляється від послуги розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної розрахункової операції, або направляти копію такого розрахункового документа на електронну пошту покупця та/або на номер мобільного телефону за допомогою SMS повідомлень та/або розміщення в особистому кабінеті на сайті продавця у випадках, передбачених пунктом 1-2 цієї статті, а при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою їх іншим суб'єктом господарювання та проведенням розрахунків через фінансову установу за наявності відповідної угоди між продавцем товарів та фінансовою установою – передавати роздрукований розрахунковий документ суб'єкту господарювання, який здійснює доставку товарів; суб'єкти господарювання, які здійснюють доставку товарів продавців – надавати покупцю отриманий від продавця розрахунковий документ; суб'єкти господарювання, які здійснюють операції з приймання готівки для подальшого її переказу - видавати покупцю (споживачу) розрахунковий документ встановленої форми на повну суму прийнятої готівки»;

5) пункт 13 викласти у такій редакції:

«13) забезпечувати відповідність сум готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, яка зазначена в денному звіті реєстратора розрахункових операцій за готівковою формою оплати, а у випадку використання розрахункової книжки - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня. Такі вимоги не поширюються на фізичних осіб-підприємців, які у передбачених законом випадках звільнені від обов'язку застосування реєстраторів розрахункових операцій та на випадки, передбачені пунктом 13-1 цієї статті»;

6) доповнити пунктом 13⁻¹) такого змісту:

«13⁻¹) при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської

одиниці продавця – забезпечувати оприбуткування повної суми отриманих від покупців готівкових коштів в касі суб'єкта господарювання (його господарської одиниці) не пізніше 96 годин з часу проведення відповідної розрахункової операції готівковими коштами з ознакою «відстрочення платежу» (при оплаті повної суми вартості товару) чи з ознакою «часткова оплата» (при оплаті частини вартості товару). Порушення цього правила тягне за собою відповідальність, передбачену законодавством з регулювання обігу готівки;»

4. Доповнити розділом IV-I такого змісту:

«Розділ IV-I. Вимоги до скарг покупців (споживачів) щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій.

Стаття 16. Скарги покупців (споживачів) щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій, складання та подання яких здійснюється за допомогою можливостей сервісу, мають містити такі реквізити:

- прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), номер засобу зв'язку;

- дату придбання товарів (робіт, послуг), що є предметом скарги

- найменування та вартість придбаних покупцем товарів (робіт, послуг), найменування та/або податковий номер продавця товарів (робіт, послуг), адреса господарської одиниці продавця, в якій було придбано товари (роботи, послуги), а у випадку якщо зазначені реквізити продавця неможливо встановити за отриманими документами - зазначення адреси місця придбання товарів; при придбанні товарів (робіт, послуг) за допомогою мережі Інтернет – також зазначення Інтернет-сайту (чи іншого засобу представлення інформації в мережі Інтернет), на якому було здійснено замовлення товару (роботи, послуги) та/або наведено інформацію про товар (роботу, послугу) чи про продавця;

- перелік документів, отриманих покупцем (споживачем) від продавця товарів (робіт, послуг) разом з придбаним товаром (роботою, послугою);

- інформація про отриманий від продавця товарів (робіт, послуг) розрахунковий документ або про факт невидачі розрахункового документу;

- номер банківського рахунку покупця (споживача), на який може бути зарахована компенсація визначеної законодавством частини суми штрафних (фінансових) санкцій, застосованих контролюючим органом за наслідками перевірки за скаргою, поданою покупцем (споживачем).

До скарги обов'язково додаються копії документів, отриманих покупцем від продавця товарів (робіт, послуг) разом з придбаним товаром (роботою, послугою), про які зазначається в скарзі.

До скарги можуть бути додані інші докази замовлення, оплати та отримання товару (роботи, послуги), в тому числі й зображення фотозйомки місця торгівлі за допомогою будь-яких технічних засобів.

Скарги на порушення платником податків вимог законодавства щодо здійснення розрахункових операцій можуть також подаватись покупцями (споживачами) в інших передбачених законодавством формах.»;

5. Пункт 1 статті 17 викласти у такій редакції:

«1) у разі встановлення протягом календарного року в ході перевірки факту: проведення розрахункових операцій з використанням реєстраторів розрахункових операцій або розрахункових книжок на неповну суму вартості проданих товарів (виконаних робіт, наданих послуг); не проведення розрахункових операцій через реєстратори розрахункових операцій з фіскальним режимом роботи; невідповідності у суб'єктів господарювання на місці проведення розрахунків суми готівкових коштів сумі коштів, зазначеній у денному звіті за готівковою формою оплати, більше ніж на 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (крім випадків, передбачених пунктом 13⁻¹ статті 3 цього Закону), а в разі використання суб'єктом господарювання розрахункової книжки - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня; незастосування реєстратора розрахункових операцій у випадках обов'язковості його застосування; нероздрукування відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення її без використання розрахункової книжки на окремому господарському об'єкті (чи господарській одиниці) такого суб'єкта господарювання:

200 відсотків вартості проданих з порушеннями, встановленими цим пунктом, товарів (робіт, послуг), але не менше п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - за порушення, вчинене вперше;

500 відсотків вартості проданих з порушеннями, встановленими цим пунктом, товарів (робіт, послуг), але не менше ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - за кожне наступне порушення»;

6. Статтю 25 викласти у такій редакції:

«Стаття 25. Узгоджені суми штрафних (фінансових) санкцій, які визначені статтями 17-24 цього Закону, підлягають перерахуванню суб'єктами господарювання до Державного бюджету України протягом десяти календарних днів з дня їх узгодження.

Якщо фінансові санкції, визначені статтею 17 цього Закону, застосовано до суб'єктів господарювання згідно рішень органів доходів і зборів, прийнятих за результатами перевірки, проведеної на підставі скарги покупця (споживача) про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій (далі - скарга покупця), то такому покупцю (споживачу) із застосованих штрафних (фінансових) санкцій компенсується 100 відсотків вартості придбаних товарів (робіт, послуг), зазначених у його скарзі.

Компенсація частини суми штрафних (фінансових) санкцій, передбачена цією статтею, здійснюється при дотриманні наступних умов:

- 1) в зверненні покупця зазначено номер його рахунку та банківську установу, в якій такий рахунок відкрито;
- 2) сума штрафних (фінансових) санкцій зарахована до державного бюджету у повному обсязі;
- 3) вартість товарів (робіт, послуг), щодо яких подано звернення покупця, становить понад 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на день їх отримання покупцем (споживачем).

Інформація про проведену компенсацію обов'язково доводиться до відома покупця (споживача) засобами системи обліку даних реєстраторів розрахункових операцій у випадку, якщо штрафні (фінансові) санкції було застосовано за скаргою покупця (споживача), поданою за допомогою такої системи або шляхом направлення відповідного листа – в інших випадках.

У випадку порушення вимог щодо порядку або строків підготовки висновків та/або перерахування покупцю (споживачу) суми компенсації, такі суми можуть бути стягнуті покупцем (споживачем) в судовому порядку, а посадові особи органів, винних в порушенні зазначених вимог, притягуються до передбаченої законом відповідальності.».

III. Прикінцеві та перехідні положення.

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2018 року.

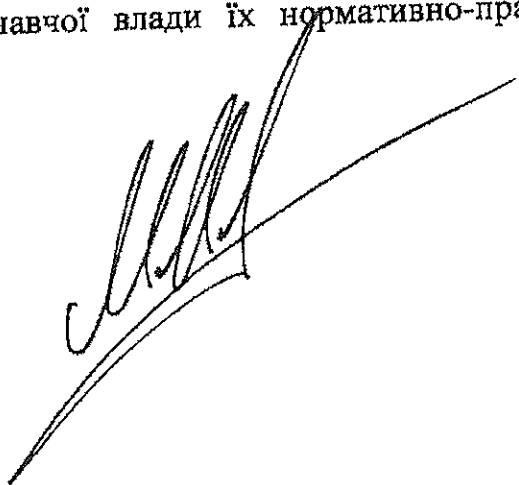
2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити розробку та впровадження спрощеного порядку доступу покупців (споживачів) до системи обліку даних реєстраторів розрахункових операцій через електронний кабінет;

прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.



Порівняльна таблиця

до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» щодо створення умов для дистанційної торгівлі та детінізації розрахунків в сфері торгівлі і послуг»

Зміст положення (норми) чинного законодавства	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта
Податковий кодекс України	
Стаття 14. Визначення понять Норма відсутня	Стаття 14. Визначення понять 14.1.272. компенсація частини суми штрафних (фінансових) санкцій – це грошові кошти, що перераховуються покупцям (споживачам) за рахунок сплачених штрафних (фінансових) санкцій, застосованих контролюючими органами за наслідками перевірки, проведеної за скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій;
Норма відсутня	14.1.273. система обліку даних реєстраторів розрахункових операцій (далі – СОД РРО) – інформаційна система, доступ до якої для користувачів – покупців (споживачів) забезпечується через Електронний кабінет, призначена для: збору та використання даних реєстраторів розрахункових операцій (в тому числі електронних копій розрахункових документів та фіскальних звітних чеків, створених реєстраторами розрахункових операцій); перевірки справжності та достовірності розрахункових документів та/або заповнення та подання скарг щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій (зокрема, щодо не проведення

	розрахункових операцій через реєстратори розрахункових операцій; незастосування реєстратора розрахункових операцій; нероздрукування відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції; відповідність отриманого розрахункового документа даним системи обліку даних реєстраторів розрахункових операцій) у випадку, якщо вартість товарів (робіт, послуг), які є предметом скарги, становить понад 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на день їх отримання покупцем (споживачем), отримання інформації щодо стану розгляду скарги покупця (споживача), про застосовані штрафні (фінансові) санкції за наслідками розгляду скарги або про причини їх незастосування контролюючим органом, про зарахування сум штрафних (фінансових) санкцій до бюджету, про стан виконання висновку про компенсацію частини суми штрафних (фінансових) санкцій за скаргою покупця (споживача) в обсягах та в порядку, встановлених законодавством. Порядок функціонування СОД РРО визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику;
Стаття 19.¹. Функції контролюючих органів 19.¹.1.34. забезпечують визначення в установлених цим Кодексом, іншими законами України випадках сум податкових та грошових зобов'язань платників податків, застосування і своєчасне стягнення сум передбачених законом штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) за порушення податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на	Стаття 19.¹. Функції контролюючих органів 19.¹.1.34. забезпечують визначення в установлених цим Кодексом, іншими законами України випадках сум податкових та грошових зобов'язань платників податків, застосування і своєчасне стягнення сум передбачених законом штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) за порушення податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на

контролюючі органи.	контролюючі органи, а також забезпечують надання до органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, висновку про компенсацію визначеної законодавством частини суми штрафних (фінансових) санкцій, сплачених на підставі рішень, прийнятих за наслідками перевірок за скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій;
Стаття 43. Умови повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань та пені ... 43.5. Контролюючий орган не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення двадцятиденного строку з дня подання платником податків заяви готує висновок про повернення відповідних сум коштів з відповідного бюджету та подає його для виконання відповідному органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. Норма відсутня	Стаття 43. Умови повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань і пені та перерахування компенсації частини суми штрафних (фінансових) санкцій на користь покупців (споживачів) ... 43.5. Контролюючий орган не пізніше ніж за п'ять робочих днів до закінчення двадцятиденного строку з дня подання платником податків заяви готує висновок про повернення відповідних сум коштів з відповідного бюджету та подає його для виконання відповідному органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів. Для здійснення грошової компенсації частини штрафних (фінансових) санкцій на користь покупця (споживача), відповідний контролюючий орган протягом п'яти робочих днів з дня зарахування до бюджету штрафних (фінансових) санкцій, застосованих до платника податків за порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій, готує висновок та подає його для виконання відповідному органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів.

коштів.

На підставі отриманого висновку орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, протягом п'яти робочих днів здійснює повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань та пені платникам податків у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Контролюючий орган несе відповідальність згідно із законом за несвоєчасність передачі органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, для виконання висновку про повернення відповідних сум коштів з відповідного бюджету.

43.6. Повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань платникам податків здійснюється з бюджету, у який такі кошти були зараховані.

На підставі отриманого висновку орган, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, протягом п'яти робочих днів здійснює повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань та пені платникам податків, а також перераховує на користь відповідного покупця (споживача) компенсацію частини суми штрафних (фінансових) санкцій у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Контролюючий орган несе відповідальність згідно із законом за несвоєчасність передачі органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, для виконання висновку про повернення відповідних сум коштів та про перерахування компенсації частини суми штрафних (фінансових) санкцій покупцем (споживачем) з відповідного бюджету.

43.6. Повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань платникам податків та перерахування компенсації частини суми штрафних (фінансових) санкцій покупцем (споживачем) здійснюється з бюджету, у який такі кошти були зараховані.

Стаття 72. Збір податкової інформації

72.1. Для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу використовується інформація, що надійшла:

72.1.1. від платників податків та податкових агентів, зокрема інформація:

...

Стаття 72. Збір податкової інформації

72.1. Для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючого органу використовується інформація, що надійшла:

72.1.1. від платників податків та податкових агентів, зокрема інформація:

...

72.1.1.4. про застосування реєстраторів розрахункових операцій; ... 72.1.1.6. для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності також використовується інша інформація, оприлюднена як така, що підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства та/або добровільно чи за запитом надана контролюючому органу в установленому законом порядку.	72.1.1.4. про застосування реєстраторів розрахункових операцій, в тому числі електронні копії розрахункових документів та фіскальних звітних чеків, поданих до контролюючих органів. Для цілей цього підпункту терміни використовуються у значеннях, наведених у Законі України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»; ... 72.1.1.6. для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності також використовується інша інформація, оприлюднена як така, що підлягає оприлюдненню відповідно до законодавства та/або добровільно чи за запитом надана контролюючому органу в установленому законом порядку, а також інформація, наведена в скарзі покупця (споживача) щодо порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій.
73.3. Контролюючі органи мають право звернутися до платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин із письмовим запитом про подання інформації (вичерпний перелік та підстави надання якої встановлено законом), необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій, завдань, та її документального підтвердження. ... Письмовий запит про подання інформації надсилається платнику податків або іншим суб'єктам інформаційних відносин за наявності хоча б однієї з таких підстав:	73.3. Контролюючі органи мають право звернутися до платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин із письмовим запитом про подання інформації (вичерпний перелік та підстави надання якої встановлено законом), необхідної для виконання покладених на контролюючі органи функцій, завдань, та її документального підтвердження. ... Письмовий запит про подання інформації надсилається платнику податків або іншим суб'єктам інформаційних відносин за наявності хоча б однієї з таких підстав:

1) за результатами аналізу податкової інформації, отриманої в установленому законом порядку, виявлено факти, які свідчать про порушення платником податків податкового, валютного законодавства, законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи; Норма відсутня	1) за результатами аналізу податкової інформації, отриманої в установленому законом порядку, виявлено факти, які свідчать про порушення платником податків податкового, валютного законодавства, законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи; 1⁻¹) отримано скаргу покупця (споживача) щодо порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій. Письмовий запит до платника податків, направлений у зв'язку з отриманням скарги покупця (споживача), повинен стосуватись виключно предмету такої скарги.
Стаття 75. Види перевірок 75.1. Контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки. ... 75.1.1. Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість (даних центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в якому відкриваються рахунки платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, даних Єдиного реєстру податкових накладних та даних митних декларацій), а також даних	Стаття 75. Види перевірок 75.1. Контролюючі органи мають право проводити камеральні, документальні (планові або позапланові; виїзні або невиїзні) та фактичні перевірки. ... 75.1.1. Камеральною вважається перевірка, яка проводиться у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість (даних центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, в якому відкриваються рахунки платників у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, даних Єдиного реєстру податкових накладних та даних митних декларацій), даних Єдиного

Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального. Предметом камеральної перевірки також може бути своєчасність подання податкових декларацій (розрахунків) та/або своєчасність реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних, акцизних накладних та/або розрахунків коригування до акцизних накладних у Єдиному реєстрі акцизних накладних, виправлення помилок у податкових накладних та/або своєчасність сплати узгодженої суми податкового (грошового) зобов'язання виключно на підставі даних, що зберігаються (опрацьовуються) у відповідних інформаційних базах.	реєстру акцизних накладних, даних системи електронного адміністрування реалізації пального та даних системи обліку відомостей щодо операцій, проведених з використанням реєстраторів розрахункових операцій. Предметом камеральної перевірки також може бути своєчасність подання податкових декларацій (розрахунків, обов'язкової звітності про використання реєстраторів розрахункових операцій) та/або своєчасність реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування до податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних, акцизних накладних та/або розрахунків коригування до акцизних накладних у Єдиному реєстрі акцизних накладних, виправлення помилок у податкових накладних та/або своєчасність сплати узгодженої суми податкового (грошового) зобов'язання виключно на підставі даних, що зберігаються (опрацьовуються) у відповідних інформаційних базах.
Стаття 80. Порядок проведення фактичної перевірки 80.2. Фактична перевірка може проводитися на підставі рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, оформленого наказом, копія якого вручається платнику податків або його уповноваженому представнику, або особам, які фактично проводять розрахункові операції під розписку до початку проведення такої перевірки, та за наявності хоча б однієї з таких підстав: ... 80.2.3. письмового звернення покупця (споживача), оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків установленого порядку проведення	Стаття 80. Порядок проведення фактичної перевірки 80.2. Фактична перевірка може проводитися на підставі рішення керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу, оформленого наказом, копія якого вручається платнику податків або його уповноваженому представнику, або особам, які фактично проводять розрахункові операції під розписку до початку проведення такої перевірки, та за наявності хоча б однієї з таких підстав: ... 80.2.3. скарги покупця (споживача), оформленого відповідно до закону, про порушення платником податків установленого порядку проведення касових операцій,

розрахункових операцій, касових операцій, патентування або ліцензування; ... Норма відсутня	патентування або ліцензування.
... Норма відсутня	... 80.2.8. неподання платником податків чи його представником інформації та її документального підтвердження у відповідь на запит контролюючого органу, який був направлений з підстав отримання скарги покупця (споживача) щодо порушення таким платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій або якщо за результатами аналізу інформації, викладеної у такій скарзі, а також інформації та документів, наданих платником податків, виявлено факти, які свідчать про можливі порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій з боку такого платника
... Норма відсутня	... 80.3¹ Предметом фактичної перевірки, що призначається та проводиться з підстав, визначених підпунктом 80.2.8 пункту 80.2. цієї статті, є дотримання платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій. Керівник (його заступник або уповноважена особа) контролюючого органу разом з оформленням наказу про проведення фактичної перевірки має право направити покупцю (споживачу) рекомендованим листом, за допомогою засобів електронного чи телефонного зв'язку запрошення для участі в проведенні такої перевірки в якості спостерігача з правом надавати пояснення щодо обставин, викладених в його скарзі.
Стаття 102. Строки давності та їх застосування	Стаття 102. Строки давності та їх застосування

102.1. Контролюючий орган, крім випадків, визначених пунктом 102.2 цієї статті, має право провести перевірку та самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у випадках, визначених цим Кодексом, не пізніше закінчення 1095 дня (2555 дня у разі проведення перевірки контрольованої операції відповідно до статті 39 цього Кодексу), що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації, звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, визначеної пунктом 133.4 статті 133 цього Кодексу, та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, - за днем її фактичного подання. Якщо протягом зазначеного строку контролюючий орган не визначає суму грошових зобов'язань, платник податків вважається вільним від такого грошового зобов'язання (в тому числі від нарахованої пені), а спір стосовно такої декларації та/або податкового повідомлення не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

У разі подання платником податку уточнюючого розрахунку до податкової декларації контролюючий орган має право визначити суму податкових зобов'язань за такою податковою декларацією протягом 1095 днів з дня подання уточнюючого розрахунку.

Норма відсутня

102.1. Контролюючий орган, крім випадків, визначених пунктом 102.2 цієї статті, має право провести перевірку та самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у випадках, визначених цим Кодексом, не пізніше закінчення 1095 дня (2555 дня у разі проведення перевірки контрольованої операції відповідно до статті 39 цього Кодексу), що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації, звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, визначеної пунктом 133.4 статті 133 цього Кодексу, та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, - за днем її фактичного подання. Якщо протягом зазначеного строку контролюючий орган не визначає суму грошових зобов'язань, платник податків вважається вільним від такого грошового зобов'язання (в тому числі від нарахованої пені), а спір стосовно такої декларації та/або податкового повідомлення не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

У разі подання платником податку уточнюючого розрахунку до податкової декларації контролюючий орган має право визначити суму податкових зобов'язань за такою податковою декларацією протягом 1095 днів з дня подання уточнюючого розрахунку.

Контролюючий орган має право провести фактичну перевірку дотримання платником податків законодавства щодо здійснення розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності патентів, ліцензій та інших документів, контроль за наявністю яких покладено на контролюючі органи, за період не більше

	1095 днів до дати початку проведення такої перевірки, визначеної відповідно до цього Кодексу. Стаття 113. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) 113.3. Штрафні (фінансові) санкції (штрафи) за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, застосовуються у порядку та у розмірах, встановлених цим Кодексом та іншими законами України. Застосування за порушення норм законів з питань оподаткування або іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), не передбачених цим Кодексом та іншими законами України, не дозволяється. Частина суми штрафних (фінансових) санкцій, сплачених за наслідками перевірки, проведеної за скаргою покупця (споживача) про порушення платником податків встановленого порядку проведення розрахункових операцій, підлягає перерахуванню покупцю (споживачу), яким була подана скарга, в порядку, встановленому законом.
Стаття 165. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу 165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються такі доходи: ... Норма відсутня	Стаття 165. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу 165.1. До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включаються такі доходи: ... 165.1.60. кошти, які були перераховані органом, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних

	коштів, на банківський рахунок покупця (споживача) як компенсація частини суми штрафних (фінансових) санкцій, сплачених платником податків (продавцем) внаслідок порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій.
--	---

Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг"	
Цей Закон визначає правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Дія його поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.	Цей Закон визначає правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Дія його поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють (чи зобов'язані здійснювати) розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.
Встановлення норм щодо незастосування реєстраторів розрахункових операцій у інших законах, крім Податкового кодексу України не допускається.	Встановлення норм щодо незастосування реєстраторів розрахункових операцій у інших законах, крім Податкового кодексу України, не допускається.

Стаття 2. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:	Стаття 2. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:
... розрахункова операція - приймання від покупця готівкових коштів, платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування банківської платіжної картки - оформлення відповідного	... розрахункова операція - це: приймання від покупця готівкових коштів, приймання в якості оплати коштів за допомогою електронних платіжних засобів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), в тому числі в рахунок повної чи часткової попередньої оплати товарів (послуг) або в рахунок погашення вартості товарів (послуг),

розрахункового документа щодо оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця

реалізованих покупцю з відстроченням чи розстроченням платежу, видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування для розрахунку за реалізовані товари (послуги) електронних платіжних засобів незалежно від місця та способу реалізації товарів (послуг) - оформлення відповідного розрахункового документа щодо повної або часткової оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця; прийом від покупців (споживачів) коштів для подальшого переказу, в тому числі з використанням програмно-технічних комплексів самообслуговування; прийом та виплата коштів при здійсненні операцій купівлі-продажу іноземної готівкової валюти; при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської одиниці продавця - фіксація передачі товарів з господарської одиниці продавця з ознакою «відстрочення платежу» чи «часткова оплата» в залежності від умов правочину з покупцем, а також фіксація отримання продавцем від покупця готівкових коштів; при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою їх іншим суб'єктом господарювання та проведенням розрахунків через фінансову установу за наявності відповідної угоди між продавцем товарів та фінансовою установою - фіксація передачі товарів з господарської одиниці продавця з ознакою «оплата фінансовій установі»

...
розрахунковий документ - документ встановленої форми та змісту (касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, проїзний документ тощо), що підтверджує факт продажу (повернення) товарів, надання послуг, отримання (повернення) коштів, купівлі-продажу іноземної валюти, надрукований у випадках, передбачених цим Законом, і зареєстрований у встановленому порядку реєстратором розрахункових операцій або заповнений вручну;

...
фінансова санкція - грошова сума, що стягується за порушення вимог цього Закону з суб'єктів господарювання за місцем їх реєстрації до відповідного місцевого бюджету;

...
Норма відсутня

Норма відсутня

...
розрахунковий документ - документ встановленої форми та змісту (касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, проїзний документ тощо), що підтверджує факт проведення розрахункової операції, надрукований у випадках, передбачених цим Законом, і зареєстрований у встановленому порядку реєстратором розрахункових операцій або заповнений вручну;

...
фінансова санкція - грошова сума, що стягується за порушення вимог цього Закону з суб'єктів господарювання до відповідного бюджету;

...
електронна копія розрахункового документу - ідентична копія (у формі електронних даних) розрахункового документу, який створений та надрукований реєстратором розрахункових операцій та міститься на контрольній стрічці в пам'яті реєстраторів розрахункових операцій або в пам'яті модемів, які до них приєднані, що може бути використана контролюючими органами в якості податкової інформації та під час проведення перевірок платників податків;

електронна копія фіскального звітного чеку - ідентична копія (у формі електронних даних) фіскального звітного чеку, який створений та надрукований реєстратором розрахункових операцій, що

Норма відсутня Абзац відсутній	може бути використана контролюючими органами в якості податкової інформації та під час проведення перевірок платників податків; термін «система обліку даних реєстраторів розрахункових операцій» для цілей цього Закону вживається у значенні, наведеному в Податковому кодексі України; ... реалізація товарів дистанційним способом – вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про електронну комерцію».
Стаття 3. Суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг зобов'язані: 1) проводити розрахункові операції на повну суму покупок (надання послуг) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок;	Стаття 3. Суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням електронних платіжних засобів, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, в тому числі дистанційним способом, а також операції з приймання готівки для подальшого її переказу зобов'язані: 1) проводити розрахункові операції на повну суму вартості товарів (наданих послуг) або на частину вартості оплатеної покупцем вартості товарів (наданих послуг) в разі здійснення часткових розрахунків чи на повну суму прийнятих для подальшого переказу готівкових коштів через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням

Норма відсутня	зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок;
Норма відсутня	1¹) при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської одиниці продавця – проводити розрахункові операції з ознакою «відстрочення платежу» (при оплаті повної суми вартості товару) чи з ознакою «часткова оплата» (при оплаті частини вартості товару) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій та передавання таких розрахункових документів покупцю засобами продавця, а за фактом отримання продавцем від покупця готівкових коштів чи оплати покупцем за допомогою електронних платіжних засобів - проводити розрахункові операції на повну суму отриманих від покупця коштів через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів та направленням їх копій на адресу електронної пошти покупця (у випадку її надання продавцю при укладенні правочину) та/або на номер мобільного телефону за допомогою SMS-повідомлень та/або розміщення в особистому кабінеті на сайті продавця;
Норма відсутня	1²) при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою їх іншим суб'єктом господарювання та

2) видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, включаючи ті, замовлення або оплата яких здійснюються з використанням мережі Інтернет, при отриманні товарів (послуг) в обов'язковому порядку розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції;

проведенням розрахунків через фінансову установу за наявності відповідної угоди між продавцем товарів та фінансовою установою - проводити розрахункові операції через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій з ознакою «оплата фінансовій установі»;

...

2) при здійсненні продажу товарів (послуг) видавати покупцю (споживачу), особі, яка повертає товар чи відмовляється від послуги розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної розрахункової операції, або направляти копію такого розрахункового документа на електронну пошту покупця та/або на номер мобільного телефону за допомогою SMS повідомлень та/або розміщення в особистому кабінеті на сайті продавця у випадках, передбачених пунктом 1-2 цієї статті, а при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою їх іншим суб'єктом господарювання та проведенням розрахунків через фінансову установу за наявності відповідної угоди між продавцем товарів та фінансовою установою - передавати роздрукований розрахунковий документ суб'єкту господарювання, який здійснює доставку товарів; суб'єкти господарювання, які здійснюють доставку товарів продавців - надавати покупцю отриманий від продавця розрахунковий документ; суб'єкти господарювання, які здійснюють операції з

... 13) забезпечувати відповідність сум готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, яка зазначена в денному звіті реєстратора розрахункових операцій, а у випадку використання розрахункової книжки - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня. Такі вимоги не поширюються на фізичних осіб - підприємців, які є платниками єдиного податку та не зареєстровані платниками податку на додану вартість; Норма відсутня	приймання готівки для подальшого її переказу - видавати покупцю (споживачу) розрахунковий документ встановленої форми на повну суму прийнятої готівки; ... 13) забезпечувати відповідність сум готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, яка зазначена в денному звіті реєстратора розрахункових операцій за готівковою формою оплати, а у випадку використання розрахункової книжки - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня. Такі вимоги не поширюються на фізичних осіб - підприємців, які у передбачених законом випадках звільнені від обов'язку застосування реєстраторів розрахункових операцій та на випадки, передбачені пунктом 13-1 цієї статті; 13¹) при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської одиниці продавця - забезпечувати оприбуткування повної суми отриманих від покупців готівкових коштів в касі суб'єкта господарювання (його господарської одиниці) не пізніше 96 годин з часу проведення відповідної розрахункової операції готівковими коштами з ознакою «відстрочення платежу» (при оплаті повної суми вартості товару) чи з ознакою «часткова оплата» (при оплаті частини вартості товару). Порушення цього правила тягне за собою відповідальність, передбачену законодавством з регулювання обігу готівки;
Норми відсутні	Розділ IV-І. Вимоги до скарг покупців (споживачів) щодо порушення встановленого порядку проведення

розрахункових операцій

Стаття 16. Скарги покуців (споживачів) щодо порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій, складання та подання яких здійснюється за допомогою можливостей сервісу, мають містити такі реквізити:

- прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), номер засобу зв'язку;

- дату придбання товарів (робіт, послуг), що є предметом скарги

- найменування та вартість придбаних покупцем товарів (робіт, послуг), найменування та/або податковий номер продавця товарів (робіт, послуг), адреса господарської одиниці продавця, в якій було придбано товари (роботи, послуги), а у випадку якщо зазначені реквізити продавця неможливо встановити за отриманими документами - зазначення адреси місця придбання товарів; при придбанні товарів (робіт, послуг) за допомогою мережі Інтернет - також зазначення Інтернет-сайту (чи іншого засобу представлення інформації в мережі Інтернет), на якому було здійснено замовлення товару (роботи, послуги) та/або наведено інформацію про товар (роботу, послугу) чи про продавця;

- перелік документів, отриманих покупцем

	(споживачем) від продавця товарів (робіт, послуг) разом з придбаним товаром (роботою, послугою); - інформація про отриманий від продавця товарів (робіт, послуг) розрахунковий документ або про факт невидачі розрахункового документу; - номер банківського рахунку покупця (споживача), на який може бути зарахована компенсація визначеної законодавством частини суми штрафних (фінансових) санкцій, застосованих контролюючим органом за наслідками перевірки за скаргою, поданою покупцем (споживачем). До скарги обов'язково додаються копії документів, отриманих покупцем від продавця товарів (робіт, послуг) разом з придбаним товаром (роботою, послугою), про які зазначається в скарзі. До скарги можуть бути додані інші докази замовлення, оплати та отримання товару (роботи, послуги), в тому числі й зображення фотозйомки місця торгівлі за допомогою будь-яких технічних засобів. Скарги на порушення платником податків вимог законодавства щодо здійснення розрахункових операцій можуть також подаватись покупцями (споживачами) в інших передбачених законодавством формах.
Стаття 17. За порушення вимог цього Закону до суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції за товари (послуги), за рішенням відповідних органів доходів і зборів застосовуються фінансові санкції у таких розмірах: 1) у разі встановлення протягом календарного року в ході перевірки факту: проведення розрахункових	Стаття 17. За порушення вимог цього Закону до суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції за товари (послуги), за рішенням відповідних органів доходів і зборів застосовуються фінансові санкції у таких розмірах: 1) у разі встановлення протягом календарного року в ході перевірки факту: проведення розрахункових

операцій з використанням реєстраторів розрахункових операцій або розрахункових книжок на неповну суму вартості проданих товарів (наданих послуг); не проведення розрахункових операцій через реєстратори розрахункових операцій з фіскальним режимом роботи; невідповідності у юридичних осіб на місці проведення розрахунків суми готівкових коштів сумі коштів, зазначеній у денному звіті, більше ніж на 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, а в разі використання юридичною особою розрахункової книжки - загальної сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня; нероздрукування відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення її без використання розрахункової книжки на окремому господарському об'єкті такого суб'єкта господарювання: вчинене вперше - 1 гривня; за кожне наступне вчинене порушення - 100 відсотків вартості проданих з порушеннями, встановленими цим підпунктом, товарів (послуг).

операцій з використанням реєстраторів розрахункових операцій або розрахункових книжок на неповну суму вартості проданих товарів (виконаних робіт, наданих послуг); не проведення розрахункових операцій через реєстратори розрахункових операцій з фіскальним режимом роботи; невідповідності у суб'єктів господарювання на місці проведення розрахунків суми готівкових коштів сумі коштів, зазначеній у денному звіті за готівковою формою оплати, більше ніж на 10 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року (крім випадків, передбачених пунктом 13¹ статті 3 цього Закону), а в разі використання суб'єктом господарювання розрахункової книжки - загальної сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня; незастосування реєстратора розрахункових операцій у випадках обов'язковості його застосування; нероздрукування відповідного розрахункового документа, що підтверджує виконання розрахункової операції, або проведення її без використання розрахункової книжки на окремому господарському об'єкті (чи господарській одиниці) такого суб'єкта господарювання:

200 відсотків вартості проданих з порушеннями, встановленими цим пунктом, товарів (робіт, послуг), але не менше п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - за порушення, вчинене вперше;

500 відсотків вартості проданих з порушеннями, встановленими цим пунктом, товарів (робіт, послуг), але не менше ста неоподатковуваних мінімумів доходів

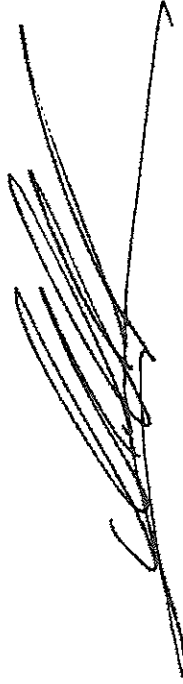
	громадян - за кожне наступне порушення;
Стаття 25. Суми фінансових санкцій, які визначені статтями 17-24 цього Закону, підлягають перерахуванню суб'єктами господарювання Державного бюджету України в десятиденний термін з дня прийняття органами доходів і зборів рішення про застосування таких фінансових санкцій.	Стаття 25. Узгоджені суми штрафних (фінансових) санкцій, які визначені статтями 17-24 цього Закону, підлягають перерахуванню суб'єктами господарювання до Державного бюджету України протягом десяти календарних днів з дня їх узгодження. Якщо фінансові санкції, визначені статтею 17 цього Закону, застосовано до суб'єктів господарювання згідно рішень органів доходів і зборів, прийнятих за результатами перевірки, проведеної на підставі скарги покупця (споживача) про порушення платником податків установленого порядку проведення розрахункових операцій(далі – скарга покупця), то такому покупцю (споживачу) із застосованих штрафних (фінансових) санкцій компенсується 100 відсотків вартості придбаних товарів (робіт, послуг), зазначених у його скарзі. Компенсація частини суми штрафних (фінансових) санкцій, передбачена цією статтею, здійснюється при дотриманні наступних умов: 1) в зверненні покупця зазначено номер його рахунку та банківську установу, в якій такий рахунок відкрито; 2) сума штрафних (фінансових) санкцій зарахована до державного бюджету у повному обсязі; 3) вартість товарів (робіт, послуг), щодо яких подано звернення покупця, становить понад 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на день їх отримання покупцем (споживачем). Інформація про проведену компенсацію обов'язково доводиться до відома покупця (споживача) засобами

доводиться до відома покупця (споживача) засобами системи обліку даних реєстраторів розрахункових операцій у випадку, якщо штрафні (фінансові) санкції було застосовано за скаргю покупця (споживача), поданою за допомогою такої системи або шляхом направлення відповідного листа – в інших випадках.

У випадку порушення вимог щодо порядку або строків підготовки висновків та/або перерахування покупцю (споживачу) суми компенсації, такі суми можуть бути стягнуті покупцем (споживачем) в судовому порядку, а посадові особи органів, винних в порушенні зазначених вимог, притягуються до передбаченої законом відповідальності.

В.о. Міністра фінансів України

С. МАРЧЕНКО



ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» щодо створення умов для дистанційної торгівлі та детінізації розрахунків в сфері торгівлі і послуг»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Відповідно до звіту Мінекономрозвитку за результатами I кварталу 2017 року рівень тіньової економіки склав 37% від офіційного ВВП. Згідно зі звітом рівень тінізації за I квартал зменшився на 6%, щодо було досягнуто за рахунок відновлення економічного зростання на фоні закріплення макроекономічної стабільності.

Проте значні обсяги «тінізації» економіки створюють необхідність впровадження окремих мотиваційних заходів, спрямованих на виведення з тіньового обігу частки готівкових розрахунків та «відбілювання» обігу товарів, що реалізуються без офіційного відображення тими суб'єктами господарювання, які згідно законодавства не звільнені від обов'язку застосування реєстраторів розрахункових операцій (далі – РРО) в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, проте реально їх не використовують. Одним із інструментів, покликаних сприяти процесам детінізації економіки України та підвищення рівня захисту прав споживачів, є посилення мотивації самих покупців (споживачів) товарів (послуг) в отриманні фіскальних звітних чеків.

Водночас чинні положення Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон) не врегульовують з точки зору захисту інтересів чесного бізнесу питання видачі розрахункових документів, сформованих РРО, покупцям при доставці товарів як власними засобами продавця, так і сторонньою організацією, питання видачі фіскальних чеків продавцем при проведенні розрахунків через фінансові установи, а не безпосередньо з продавцем товарів, а також питання строків повернення отриманих готівкових коштів при дистанційній торгівлі.

Чинні положення Закону з одного боку, зобов'язують, при дистанційній торгівлі, провести розрахункову операцію через РРО при відвантаженні товарів та надати покупцю відповідний розрахунковий документ, а з іншого боку, зобов'язують продавця забезпечити відповідність отриманих від покупців готівкових коштів даним денного звіту. Разом з тим, отримана при доставці товарів покупцям готівка не завжди може бути оприбуткована суб'єктом господарювання в день передачі товару покупцю.

Крім того, законодавчо неврегульованим є питання видачі розрахункових документів продавцем при доставці товарів покупцю засобами іншого суб'єкта господарювання (стороннього перевізника).

Такі прогалини в законодавстві несуть ризик застосування значних штрафних санкцій для продавців товарів (послуг).

2. Мета і шляхи її досягнення

Відсутність дієвого механізму контролю обігу товарів та обсягу доходів суб'єктів спрощеної системи оподаткування (далі - ССО) привели до масового «мігрування» в тінь ряду великих та середніх торгівельних компаній, які зловживають спрощеною системою оподаткування, тим самим дискредитуючи як саму ССО, так сумлінних платників податків, які є її суб'єктами.

Поширеними є випадки, коли реальні великі компанії (не оформлені як такі юридично) використовують фізичних осіб-підприємців - суб'єктів ССО, які насправді працюють на власників великого бізнесу і допомагають їм в оптимізації сплати податків. Таким чином, коли зареєстровані ФОП фактично не ведуть власного бізнесу, а просто використовуються як «внутрішній офшор» третіми особами - реальними власниками бізнесу.

Така ситуація та можливість незастосування РРО призводить до суттєвого заниження задекларованих ними обсягів доходу і тому призводить до штучного заниження частки сплати податків суб'єктами ССО в офіційній статистиці та створює враження, що нібито частка сплати податків цими суб'єктами в загальному обсязі сплати податків є незначною.

Для вирішення вказаних проблем законопроектом пропонується запровадити, насамперед, ряд стимулюючих та мотиваційних заходів, спрямованих на вихід з тіні окремих категорій товарів високого цінового сегменту, а також врегулювати питання застосування РРО та видачі розрахункових документів при дистанційній торгівлі.

З метою досягнення поставленої мети законопроектом пропонується внести ряд змін до Податкового кодексу України та Закону, якими передбачається:

в частині системи відшкодування покупцям (споживачам) частини суми штрафних санкцій за порушення порядку проведення розрахункових операцій:

- запровадження механізму компенсації вартості покупки споживачам (покупцям), які виявлять порушення встановленого порядку проведення розрахунків при придбанні товарів (послуг) вартістю понад 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та направлять відповідну заяву (скаргу) до контролюючих органів (тобто створення мотивації для покупців в сприянні контролю за дотриманням вимог законодавства про здійснення розрахункових операцій);

- запровадження інформаційної системи в межах електронного кабінету, за допомогою якої може бути перевірена автентичність отриманого покупцем в пункті продажу товарів розрахункового документа, оформлена скарга на продавця товарів за порушення порядку проведення розрахункових операцій та в режимі реального часу відстеження руху такої скарги через контролюючий орган;

- визначення законодавчих вимог щодо скарги, подання якої здійснюється через Електронний кабінет;

- законодавче визначення систем зберігання, збору та обліку даних РРО та можливість використання електронних копій розрахункових документів та фіскальних звітних чеків, подання яких є обов'язковим згідно Закону, в якості джерел податкової інформації;

- запровадження дворівневої системи перевірок поданих покупцями (споживачами) письмових звернень чи скарг засобами порталу перевірки розрахункових операцій, а саме: на першому рівні проводиться камеральна перевірка поданого звернення; на другому рівні - у випадку не підтвердження продавцем факту продажу товарів (послуг) покупцю в ході камеральної перевірки чи неявки його для її проведення призначається фактична перевірка дотримання всіх вимог законодавства про застосування РРО, оприбуткування товарів та обліку їх руху, дотримання порядку ведення касових операцій;

в частині законодавства про застосування РРО:

- підвищення відповідальності за порушення встановленого порядку проведення розрахункових операцій при здійсненні торгівельної діяльності та наданні послуг з метою впровадження джерела відшкодування покупцям (споживачам) частини штрафних санкцій, застосованих за їх зверненнями;

- уточнення та доповнення поняття «розрахункова операція» та приведення у відповідність з іншими законодавчими актами засобів проведення розрахункових операцій;

- врегулювання питання проведення розрахункових операцій та видачі розрахункових документів покупцям при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської одиниці продавця, запровадження можливості направлення копій розрахункового документа на оплату товару покупцю на адресу його електронної пошти та/або на номер мобільного телефону за допомогою SMS-повідомлень та/або шляхом розміщення в особистому кабінеті на сайті продавця. При цьому не передбачається наявності РРО на кожного кур'єра продавця товарів, тобто не створюється додаткового навантаження на бізнес у вигляді вартості РРО;

- врегулювання питання проведення розрахункових операцій та видачі розрахункових документів покупцям при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою їх іншим суб'єктом господарювання та проведенням розрахунків через фінансову установу;

- скасування обов'язку забезпечення суб'єктом господарювання відповідності суми готівкових коштів на місці проведення розрахунків даним денного звіту РРО при реалізації товарів дистанційним способом з доставкою засобами продавця та проведенням розрахунків поза місцезнаходженням господарської одиниці продавця;

- запровадження строку для оприбуткування в касі продавця отриманих його кур'єрами готівкових коштів від покупців протягом 96 годин з дати роздрукування розрахункового документа на передачу товару покупцю через власну службу доставки продавця;

- приведення у відповідність до запропонованих змін визначення складу правопорушення щодо невідповідності на місці проведення розрахунків суми готівкових коштів сумі, зазначеній у денному звіті РРО.

3. Правові аспекти

Дана сфера відносин регулюється Податковим кодексом України, Законом України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг", Законом України «Про електронну комерцію», Законом України «Про захист прав споживачів».

4. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного бюджету.

5. Позиція заінтересованих органів

Законопроект потребує погодження з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством юстиції України, Державною регуляторною службою України, Державною фіскальною службою України та Державною казначейською службою України.

6. Регіональний аспект

Проект Закону України не стосується питання розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6¹. Запобігання дискримінації

У законопроекті відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

7. Запобігання корупції

У законопроекті відсутні правила та процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

8. Громадське обговорення

Проект Закону України не потребує проведення консультацій з громадськістю.

9. Позиція соціальних партнерів

Проект Закону України не потребує проведення консультацій із соціальними партнерами.

10. Оцінка регуляторного впливу

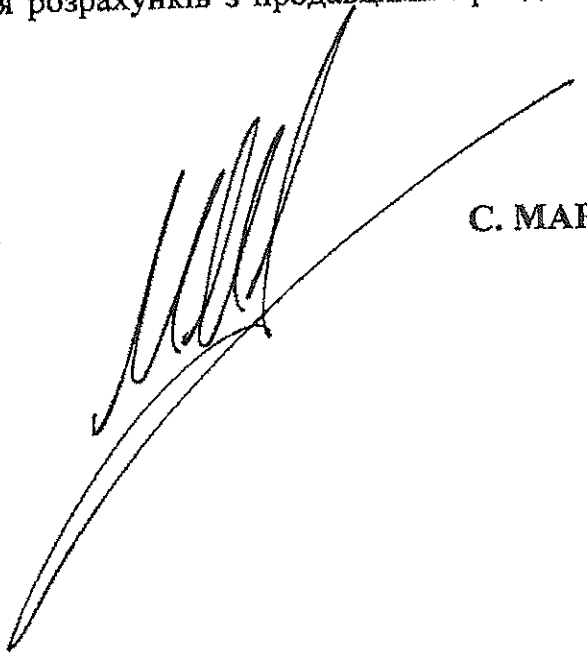
Проект не є регуляторним актом.

10¹. Вплив реалізації акта на ринок праці
Проект акта не впливає на ринок праці.

11. Прогноз результатів

Прийняття та реалізація запропонованого законопроекту сприятиме детінізації обігу готівкових коштів, руйнуванню окремих схем ухилення від сплати податків, зменшенню корупційних ризиків при адмініструванні податків та зборів, а також дозволить усунути прогалини у правовому регулюванні в сфері застосування РРО при дистанційній торгівлі, сприятиме захисту прав покупців (споживачів) на отримання розрахункових документів як доказів придбання товарів та проведення розрахунків з продавцями при дистанційній торгівлі.

В.о. Міністра фінансів України



С. МАРЧЕНКО



**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ РОБОТИ З ПЕРСОНАЛОМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ**

вул. Межигірська, 11, м. Київ, 04071, fax. (044) 425-96-01, (044) 425-94-59
E-mail: hr@minfin.gov.ua; infomf@minfin.gov.ua

26.12.2017 № 17040-26/255
На № _____ від _____

ДОВІДКА

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 26 грудня 2017 року № 426-в на період відпустки Міністра фінансів України Данилюка Олександра Олександровича з 26 грудня 2017 року до 05 січня 2018 року виконання обов'язків Міністра покладено на заступника Міністра фінансів Марченка Сергія Михайловича.

Директор Департаменту

Д. СИВОКОНЬ



Ліон Маркова Н.М.
26 грудня 17